

Penmail

Jaargang 12, nr. 3 – Juli 2017

Uitgave : Werkgroep Kinderhandschrift

Redactie: Dick Schermer (dick.schermer@upcmail.nl)

Gratis digitaal kwartaalblad met informatie over kinder- en jeugdhandschrift

Doel en doelgroep

Met deze Penmail willen we mensen met belangstelling voor het schrift van kinderen en jeugdigen regelmatig informeren.

We vermoeden dat er bij meerdere groepen behoefte bestaat aan regelmatige informatie op dit gebied: Stichting Schrijfpedagogische Hulpverlening (SPH), Vereniging voor handschriftontwikkeling (VLSM), Nederlandse Orde van Grafologen (NOG), Landelijke Bond van Remedial Teachers (LBRT), Onderwijsadviesdiensten (schrijfspecialisten), schrijftherapeuten.

Afbakening

Penmail zal zich vooral richten op deze terreinen: Schrijfonderwijs, schrijfmethoden, schrijfmateriaal, schriftontwikkeling, schrijftests, verband tussen handschrift en persoonlijkheid, ofwel pedagogische schriftkunde. Informatie op het gebied van krabbels, tekeningen en kalligrafie valt in principe buiten onze doelstelling.

Presentatie

We stellen ons voor in Penmail enige afwisseling in informatie aan te brengen. Nu eens zal er naar een uitgave worden verwezen. Dan weer is er een bespreking, of volgt de letterlijke weergave.

0-0-0-0-0

Wie helpt me aan het actuele emailadres van Lisette Morsen? Haar eerder mailadres blijkt niet meer te kloppen (lmorsen@yahoo.com). Bij voorbaat hartelijk dank.

Schrijfonderzoek in groep 3 – vijf jaar lang en drie keer per jaar

Vorige maand heeft Aartje Schoemaker verslag uitgebracht over haar vijfjarige onderzoek naar het schrijven in groep 3. Driemaal per jaar kreeg zij een schrijfproef van elk kind en analyseerde dit nauwgezet. Zo kwam zij maar liefst 33 kenmerken op het spoor, die worden beschreven en geïllustreerd, voorzien van aantallen in tabellen, onderscheid makend tussen jongens en meisjes, vaak voorzien van verbeter tips. Een 'must' voor ieder die een schrijflerende kinderen een warm hart toedraagt.

Het verslag is gratis te bestellen door een mail te sturen naar haar adres: grafoadvies@home.nl

Interessante artikelen

Onze landgenoot in de V.S, Hans-Leo Teulings van NeuroScript, maakte ons attent op de conferentie van de International Graphonomics Society (IGS2017) van 19 t/m 21 juni in Italië, en enkele recente onderzoeksverslagen:

- Objective Measurement of Handwriting Learning Outcomes at Elementary Schools Suggests Instruction Improvements, Hans-Leo Teulings and Bouwien C.M. Smits-Engelsman, 2017 (vertaald in bundel 69)

- Measuring Handwriting Stability Versus Context Variations, Ana Rita Matias, Hans-Leo Teulings, Luis Silva, Filipe Melo, 2017 (vertaald en verkort in bundel 69)

- Effects of Physical Education with EDUballs on First-Grade School Children's Writing Skills and Handwriting Kinematics, Sara Wawrzyniak, Hans-Leo Teulings, Marcin Korrbecki, Ireneusz Cichy, and Andrzej Rokilta, 2017 (vertaald en verkort in bundel 70)

- Does Exercise in Children with Learning Disabilities Improve Cursive Handwriting? Graziella Pettinati, Heidi H. Harralson, and Hans-Leo Teulings, 2017 (vertaald en verkort in bundel 70)

En zeker het vermelden én lezen waard zijn deze bijdragen:

- Kinderen in groep 2 mogen geen letters schrijven omdat ze dan de verkeerde lettervormen aanleren, Marie-Jose de Ridder & Ingrid van Bommel, 2017 (bundel 69)
- Linkshandige schrijvers moet aangeleerd worden onderlangs te schrijven, Prof. dr. Ria Nijhuis-van der Sanden, 2017 (bundel 69)
- Het handschrift is geen aflopende zaak, Stabilo, 2017 (bundel 69)
- Schrijven op één lijn, Ida Bosga-Stork & Brigitte Bikker, 2017 (bundel 70)

Bundels “Over kinderhandschrift ... gesproken” digitaal verkrijgbaar

Bundel 69 en 70 zijn uit en tellen respectievelijk 21 en 20 artikelen. Hierboven zijn er reeds enkele genoemd. De inhoudsopgave van alle bundels staat binnenkort op een aparte pagina op de website van het Platform Handschriftontwikkeling: www.handschriftontwikkeling.nl.

Wie een of meer bundels in pdf-versie wil aanschaffen, kan contact opnemen met de redactie. Een exemplaar kost € 4,50, dient eerst te worden betaald, waarna de bundel via WeTransfer wordt toegezonden. Hierbij geldt: geen copyright, wel Copyleft All Wrongs Reserved!

Ook komen op de aparte pagina zowel het trefwoordenoverzicht (3 blz.) en het alfabetische zoekwoordenoverzicht (12 blz.).

De Schrijfvriend over “Aan Boord”

In Nieuwsbrief 43, d.d. 2 juni 2017, gaat Gerda Broekhuis in op haar nieuwe schrijfmethode, die zowel los als verbonden schrift aanleert. De eerste, positieve ervaringen zijn binnen. Zo ook de nieuw ontwikkelde materialen als geplastificeerde posters en scrapboard. Als schrijfgereedschap raadt zij de dunne F-punt van Faber Castell en het TOP-Faber Castell potlood aan. Er is een pdf-bijlage toegevoegd om zich in te schrijven voor een workshop “DAAROM SCHRIJVEN!

Hans Stroes: Op zoek naar klein-motorische testjes

Het Platform Handschriftontwikkeling sprak met Hans Stroes – één van de drijvende krachten achter het al 10-jarige scholings- en adviesbureau “Alles In Beweging”, dat in ons hele land actief is op het gebied van spelen en bewegen (www.allesinbeweging.net).

Hij is op zoek naar gestandaardiseerde testjes voor de kleine motoriek. Als nieuw Penmail-lid staat hij graag open voor nader contact.

“Schrijven leer je zo!” vernieuwt

In maart is Francisco Tjisse Klasen van uitgever Bohn Stafleu van Loghum gestart met een update van “Schrijven leer je zo!”, de blokschriftmethode van Henk Schweitzer. De belangrijkste voorgenomen wijzigingen zijn:

- * Een nieuwe digitale ondersteuning die de bestaande cd-rom gaat vervangen. Deze nieuwe applicatie / leerkrachtondersteuner komt beschikbaar voor zowel het digibord in de klas als iOS en Android app. De applicatie voor het digibord wordt webbased. Francisco is nog in gesprek met Basispoort, hij zou daar graag bij willen aansluiten. Het voornemen is de nieuwe applicatie gereed te hebben voor aanvang van schooljaar 2017-2018.

- * De gedateerde website www.sljz.nl krijgt een update.

- * De schriftjes van zowel de reguliere als de plus-lijn krijgen nieuwe omslagen en daarmee ook een nieuw ISB-nummer. Het is niet zo dat de schriftjes alle tegelijk worden vervangen. Het binnenwerk is geheel ongewijzigd. Geleidelijk zullen dus alle schriftjes een nieuw, fris omslag krijgen. Voor nader contact: francisco.tjisseklasen@bsl.nl

“Dyslexie – hoe schrijf je dat?”

Ilse Zijlstra schreef in het kader van de opleiding tot intern begeleider haar meesterstuk over “dyslexie en schrijven”. Zij wil nagaan of het aanleren van blokschrift voordelen heeft voor

kinderen met dyslexie.

Ruim aandacht krijgen zowel de voordelen als nadelen van blokschrift en verbonden schrift. Zij laat deskundigen aan het woord de dyslexiespecialisten Tom Braams en Beatrice Poll, en kinderfysiotherapeute Wilma Renkema.

Naast een eigen onderzoek maakt zij ook gebruik van de ervaringen van andere scholen.

Haar conclusie, aanbevelingen, literatuurlijst en bijlagen (o.a. stappenplan, en enquête voor resp. kind, ouder, leerkracht) zijn beslist het vermelden waard. Op de website van Platform Handschriftontwikkeling (www.handschriftontwikkeling.nl) staan haar 'Aanbevelingen' vermeld. Voor nader contact: izijlstra@proloog.nl

Wer nicht schreibt, bleibt dumm

In april verscheen de praktijkgerichte publicatie met bovengenoemde titel van Maria-Anna Schulze-Brüning en Stephan Clauss. De ondertitel is duidelijk: Warum unsere Kinder ohne das Handschrift das Denken verlernen. De auteurs analyseren blok- en schrijfschrift vergaand en geven concreet aan wat er in politiek en bij schrijfonderwijs nodig is om het handschrift te behouden.

Het boek (301 p.) verscheen bij Piper Verlag in München/Berlin/Zürich, heeft als ISBN code 978-3-492-05824-7, is via Bol. com verkrijgbaar als boek en E-book.

Een passende West-Friese uitdrukking: 't Rooit erop!

De cultuurhistorische betekenis van het schrift

In alle primitieve culturen is de geestelijke samenhang van de menselijke gemeenschap door de levende herinnering bepaald en aan de taal gebonden. Zowel de begrensde draagkracht van de herinnering als de beperkte invloed van de mondelinge mededeling en overlevering hebben tot gevolg, dat alle ideeën van een primitieve cultuur in een relatief smal gebied samenvallen.

Elke verder gevorderde cultuur, waarin met de beginnende vaste standplaats blijvend bezit, vaste rechtsverhoudingen, en vooral de – overal aan de grond vasthoudende – overlevering historische feiten samengaan, ontwikkelt zich ook het schrift.

De betekenis van het schrift voor hogere culturen bestaat dus daarin, dat zij een vaste traditie creëert in gemakkelijk veilig te stellen vormen en van onbeperkte duur. Tegelijkertijd wordt daardoor het geestelijke opnamevermogen ontlast.

Bron

Die kulturgeschichtliche Bedeutung der Schrift, Dr. R. Stübe, Graphologische Monatshefte, München, 1908, p. 7.

Met een zorgeloze zomervakantie voor de boeg wens ik elke ontvanger van deze Penmail een hele ontspannen, welverdiende tijd toe.

Dick Schermer